

7. *Спогади* про Івана Франка / упоряд., вступ. ст. та прим. О. І. Дея. — Київ : Дніпро, 1981. — 413 с.
8. *Франко Т.* Про батька : статті, спогади, розповіді і нариси / Тарас Франко. — Київ : Рад. письменник, 1956. — 228 с.

Georgievska V. V. Current Affairs Ivan Franko party press in the late nineteenth century Galicia.

The article deals on the political views of Ivan Franko, his activity in creation of the Ukrainian Radical Party (Rusko-Ukrainian radical party) and founding of the party periodicals in Western Ukraine. The aim of this research is to confirm the main content of Ivan Franko's publications on the pages of the radical press in Galicia at the end of the XIX century. Such media as «People / Народ» (Kolomyia, Lviv, 1891–1895) and «Hromada / Громада» (Kolomyia, 1896–1897) were analyzed. Analysis and comparison became the basic methods on the way to define semantic accents of the Radical party periodicals, as well as restorations of the not popular publications of Ivan Franko.

Keywords: publicism, Party periodicals, Ukrainian radical party, Ivan Franko.

УДК 316.772.2

Головко О. А.,

*асистент кафедри видавничої справи та редагування
Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного
університету України «Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»*

**РОЛЬ ЗАСОБІВ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
НА ПРИКЛАДІ ІНФОГРАФІКИ ДЛЯ ДІТЕЙ**

У статті розкрито роль засобів візуальної комунікації на прикладі інфографіки для дітей. Охарактеризовано сутність поняття інфографіка. Проаналізовано інформативну та розвиваючу роль інфографіки для дітей. Описано типи та етапи створення інфографіки для дітей. Доведено, що використання інфографіки сприяє кращому засвоєнню інформації дітьми.

Ключові слова: візуальна комунікація, інфографіка, інфографіка для дітей, інформативна роль, розвиваюча роль, візуалізація.

Вступ. Кількість інформації, яку необхідно засвоїти людині в наш час, значно зросла, крім того з'явилися нові способи її відтворення та розповсюдження. Для зручності сприйняття, інформація здебільшого продукується через візуальні джерела та за допомогою візуальних засобів.

Візуалізація здатна впливати на процес засвоєння певного матеріалу, пояснюючи складні дані у швидкий наочний спосіб, а також висвітлюючи інформацію там, де її проблематично викласти за допомогою тексту.

Люди здатні пригадувати візуальний контент частіше, адже людський апарат почуттів по-різному обробляє візуальні образи та текстові фрагменти. Крім того, логіка сприйняття зорової інформації значно відрізняється від тої, яка подана за допомогою тексту. Будь-яке повідомлення значно виграє, якщо подане в обґрунтованому поєднанні вербального та невербального складників.

Сьогодні одним із найпопулярніших жанрів візуалізації інформації стає інфографіка, адже саме вона допомагає представити інформацію в привабливій, зручній та виразній формі.

Мета статті — проаналізувати роль засобів візуальної комунікації на прикладі інфографіки для дітей.

Проблемі використання інфографіки в навчальному процесі присвячені роботи Ж. Ермолаєвої, О. Лапухової, І. Герасимової [3], в електронних медіа — роботи дослідниці Є. Золотової [4], в журналістиці — Є. Смирнової [8], О. Швед [9], Г. Волинець [1] та ін.

Проте роль інфографіки для дітей залишається малодослідженою.

Візуальна комунікація являє собою передачу естетично привабливих, інформативних, здатних викликати емоційний відгук у аудиторії повідомлень. Візуальна комунікація об'єднує мову, символи, графічні елементи та колір. Таке поєднання народжує образи, які декодуються аудиторією [9, с. 307].

Одним із найпривабливіших способів візуалізації інформації на сьогодні, яка активно використовується в друкованих виданнях, інтернет-медіа, PR та в рекламі, виданнях для дітей, навчальній літературі тощо, є інфографіка.

Інфографіка на сучасному етапі має великий організаційний, пізнавально-навчальний вплив. Адже людина 90% інформації отримує

за допомогою зору, окрім того проста і оригінальна візуалізація багато приємніше і краще засвоюється [2, с. 223].

Власне саме слово інфографіка складається з двох основ, латинського слова *informatio*, що тлумачиться як роз'яснення, виклад, та старогрецького *graficos*, що означає письмовий, і являє собою спосіб передачі інформації з допомогою графіки й тексту [7].

Дослідник Е. Тафті трактує поняття інфографіка як графічний спосіб подачі інформації, даних і знань [11, с. 11]. В.Лаптев під інфографікою розуміє область комунікативного дизайну, в основі якої лежить графічне представлення інформації, зв'язків, числових даних і знань [5, с. 10]. А за визначенням М. Сміцікласа, інфографіка — це візуалізація даних або ідей, метою якої є донесення складної інформації до аудиторії швидким і зрозумілим чином [10]. Також дослідник вказує на відмінні ознаки якісної інфографіки: високу швидкість візуальної комунікації і здатність інфографіки виявляти і демонструвати сенс зображення даних [10].

Узагальнюючи думки науковців щодо досліджуваного поняття, вважаємо, що інфографіка — це не лише окремий знак або ілюстрація — це сукупність багатьох факторів, які мають смислове навантаження, інформаційне, пояснювальне тощо. Інфографіка у сучасному інформаційному світі — одна з форм комунікацій, яка відіграє важливу роль у передачі даних, фактів, подій. Підготовлений таким чином матеріал в інфограмі спрощує її, і водночас передає увесь необхідний обсяг інформації в обмеженому певними формами вигляді.

Психологи підтверджують, що зорові аналізатори у дітей мають більшу пропускну здатність, ніж слухові. Саме тому, інформація подана графічно, запам'ятовується ними значно краще. Інфограма посилює візуальне, логічне, абстрактне, смислове сприймання, дозволяючи дітям яскраво та емоційно представляти певні явища, факти, дати, історичні події тощо. Яскраво проілюстрована інформація звичайно, що дітям здається привабливішою, а отже переконливішою.

Візуалізація інформації має беззаперечну комунікативна цінність. Саме тому такий виклад матеріалу сьогодні набирає все більшої популярності у навчальному середовищі як у школах, так і в вищих навчальних закладах. Проте серед дітей та серед молоді у побуті великою популярністю користуються яскраво, динамічно проілюстровані комікси.

На сьогодні інфографіка для дітей широко представлена трьома типами. До найбільш простого і розповсюдженого виду інфографіки

відноситься статична інфографіка, що найчастіше являє собою одиначний слайд без анімованих елементів.

З розвитком сучасних технологій подекуди все більше набуває популярності інтерактивна інфографіка, де анімовані елементи дозволяють ознайомитися з динамічними даними. Цей вид інфографіки здатний візуалізувати значну кількість інформації в одному інтерфейсі.

До третього виду інфографіки для дітей можна віднести відеоінфографіку, представлену коротким відеорядом, в якому поєднані візуальні образи даних, ілюстрації і динамічний текст [1].

На думку багатьох дослідників, інфографіка має значний вплив на сприйняття дітьми інформації. Тому при створенні видань, що розраховані на дитячу аудиторію, необхідно ретельно створювати, чи підбирати ілюстративний матеріал. Для цього необхідно визначитися з головним повідомленням, що вкладається в інфограму, та функціональним наповненням інфограми.

Таким чином можна визначити, що інфографіку бажано застосовувати, якщо:

- текст важкий для розуміння дитини. У такому разі краще використати додатково візуалізацію, унаочнення матеріалу;
- масив тексту завеликий та розрізнений. У такому разі краще наочно систематизувати, типізувати інформацію;
- матеріал викладено «сухо», наведено мало прикладів або взагалі не проілюстрований. У такому разі краще було б підвищити зацікавленість до потрібної тематики яскравим малюнком, зробити сторінку «живою», можливо в ігровій формі на доступних для дитини прикладах.

Серед чисельних засобів створення інфографіки для дітей краще на нашу думку підходить графічне зображення предмету або явища, що вивчається; лінійка часу найкраще підійде для хронології подій; для візуалізації причинно-наслідкових зв'язків найкраще застосувати блок-схеми; а для прогнозування та логічних висновків, візуалізації ідей, історичних подій підійде як хронологічний графік (для більш старшої аудиторії), так і графічне зображення об'єкту розгляду у порівнянні, або з відображенням зв'язків між різними елементами.

Отже, до основних ролей дитячої інфографіки можна віднести такі, як інформативна та розвиваюча.

Інформаційна роль інфографіки зумовлена тим, що в ній вміщується велика кількість нових відомостей та даних, які необхідно донести до дитячої аудиторії.

Так, вдалим прикладом інформаційної ролі інфографіки для дітей можна вважати книгу «Інфографіка для дітей», написану британськими педагогами та методистами Сьюзен Мартіно і Вікі Баркер. У цьому виданні матеріал подано наочно, популярно, доступно [6].

Книжка розповідає дітям про флору і фауну, тіло людини, цікавинки про тварин, планети й континенти та найвідоміші споруди. Інформація представлена у графічній формі за допомогою кольорових малюнків, цікавих фактів. Така візуальна подача інформації враховує вікові особливості дитячої психіки та допомагає кращому засвоєнню матеріалу дитиною, викликає бажання й надалі досліджувати навколишній світ. Для запам'ятовування складного матеріалу автори стимулюють активізацію асоціативного мислення, тобто порівнюють певні образи з простими і наочними для малюнків предметами.

У цьому виданні розповідь про будь-що за допомогою малюнків, слів і цифр є дуже цікавою і органічною, адже для малечі властиво дивуватися і захоплюватися чимось новим, як наслідок слухати і запам'ятовувати.

Такі схеми і таблиці беззаперечно розширюють кругозір, стимулюють інтерес до нових знань, тому запам'ятовування будь-якого, навіть найскладнішого матеріалу, відбувається швидко й ефективно. Дитина освоює нову інформацію майже миттєво, варто лише поглянути і розібратися в малюнках, порівняти їх (Рис.1).

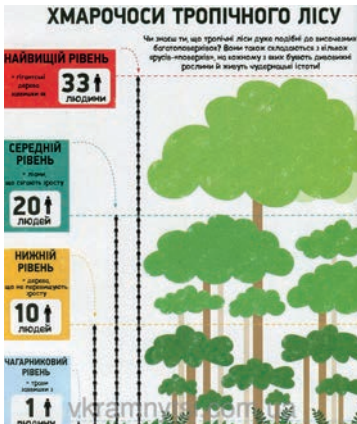

Рис 1. Приклади інфограм з книжки «Інфографіка для дітей»

За допомогою інфографіки можна не тільки надавати дітям нові знання, а й розвивати певні якості.

Малюнок відіграє дуже важливу роль у житті дитини, саме тому використання ілюстрацій в дитячих виданнях дуже впливає на розвиток підростаючого покоління. При цьому слід враховувати, що дитина до певного віку переважно всі емоції, переживання, почуття втілює через ілюстрацію. Дитячий малюнок — це відображення його внутрішнього світу, або є його широкою фантазією та уявою [3].

Тому малюнок для дитини — це та доступна форма викладу інформації, яку дитина зрозуміє та засвоїть в першу чергу. Подати інформацію малюнком — ніби говорити з дитиною її мовою. А отже дитині легше буде зрозуміти та засвоїти певний матеріал, розвинути певні здібності.

Наприклад, завдання типу: розфарбуй тварин і допоможи їм відшукати власні домівки, пригадай назви тварин, знайди ще якісь відомості про тваринку, здатні розвивати у дитини пам'ять, логічне мислення, образну уяву та дрібну моторику рук (Рис. 2).

Саме тому розвиваюча роль інфографіки для дітей полягає у:

- розвитку образної уяви;
- формуванні критичного та візуального мислення;
- активізації пізнавальної діяльності;
- покращенні візуальної грамотності та візуальної культури.

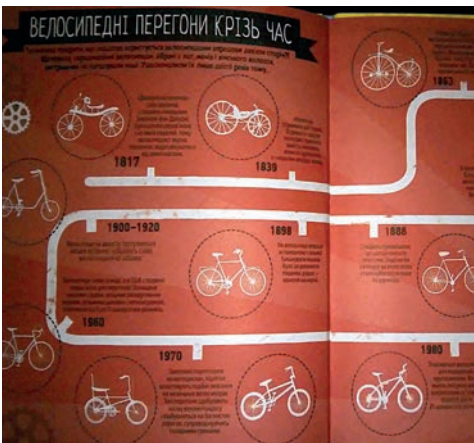

Рис 2. Приклади інфограм з книжки «Інфографіка для дітей»

Проте слід пам'ятати, що не можна переобтяжувати дитячу інфографіку даними, картинками або невдало підібраними графіками, адже це призведе до неприйняття матеріалу.

Висновки. Отже, інфографіка є одним із найкращих інструментів для візуальної комунікації з дитячою аудиторією, адже вони живуть в час надлишку інформації. Для того, щоб дитині вдалося засвоїти таку кількість даних потрібен тривалий час. І саме тому інфографіка покликана доводити всю необхідну інформацію лаконічно, яскраво та цікаво, не переобтяжуючи при цьому дитячу психіку. Через це інфографіка має відповідати таким принципам, як креативність, візуалізація, організація та актуальність.

Таким чином, візуалізація інформації для дітей засобами інфографіки сприяє кращому засвоєнню певних знань, розвиває образну уяву, формує та розвиває критичне та візуальне мислення, активізує навчальну та пізнавальну діяльність, забезпечує інтенсифікацію навчання та покращує візуальну грамотність дітей.

Література

1. *Волинець Г. Н.* Інформаційна графіка: до питання термінології / Г. Н. Волинець // Державатарегіони. — Серія: Соціальні комунікації. — 2013. — С. 67–72.
2. *Гринева-Гриневиц С. В.* Основы семиотики: учеб. пособие / С. В. Гринева-Гриневиц, Э. А. Сорокина. — Москва: Флинта: Наука, 2012. — С. 223.
3. *Ермолаева Ж. Е.* Инфографика как способ визуализации учебной информации / Ж. Е. Ермолаева, О. В. Лапухова, И. Н. Герасимова // Концепт. — 2014. — № 11. — С. 26–30. — Режим доступу: <http://e-koncept.ru/2014/14302.htm>.
4. *Золотова Е. С.* Инфографика как способ повышения эффективности деловых интернет-СМИ / Е. С. Золотова // Известия Уральского федерального университета. — Сер. 1 : Проблемы образования, науки и культуры. — 2015. — № 4 (144). — С. 27–32.
5. *Лаптев В. В.* Изобразительная статистика. Введение в инфографику / В. В. Лаптев. — Санкт-Петербург : Эйдос; Москва : АВАТАР, 2012. — 180 с.
6. *Мартіно С.* Інфографіка для дітей / [пер. з англ. А. Вавенко, іл. В. Баркер]. — Харків: Віват, 2015. — 48 с.
7. *Сакун І. С.* Інформаційна графіка: до питання термінології / І. С. Сакун // Теорія та практика дизайну. — 2012. — Вип. 2. — С. 113–119. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tpd_2012_2_23.

8. *Смирнова Е. А.* Інфографіка в системі журналістських жанрів / Е. А. Смирнова // Вестн. Волгоград. гос. ун-та. — Сер. 8 : Літературознавство. Журналістика. — 2012. — Вип. 11. — С. 92–95.
9. *Швед О. В.* Інфографіка як засіб візуальної комунікації в сучасній журналістиці / О. В. Швед // Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. — 2014. — Вип. 30. — С. 305–313.
10. *Smiciklas M.* The Power of Infographics: Using Pictures to Communicate and Connect with Your Audience. Indianapolis, Indiana, USA. — 2012.
11. *Tufte E.* Envisioning Information / E. Tufte // Graphics Press. — 1990. — 128 p.

Holovko O. A. The role of visual communication tools on the example of children infographics.

The article deals with the problem of visual communication tools role on the example of children infographics. It is characterized the term infographics. Informative and developing roles of children infographics are analyzed. The article describes the types and stages of children infographics creating. It is proved that the use of infographics improves understanding of information by children.

Keywords: visual communication, infographics, children infographics, informative role, developing role.

УДК 070.41:821.161.2

Деркач Л. М.,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціальних комунікацій Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

**РЕДАКТОРСЬКО-ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ І. ФРАНКА
В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РУХУ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ–ПОЧАТКУ ХХ ст.**

Статтю присвячено аналізу основних напрямів редакторсько-видавничої діяльності Івана Франка другої половини ХІХ — початку Х ст. Окреслено багатоаспектність його упорядницької та редакторської роботи в різних виданнях того часу: часопис «Друг», «Записки Наукового товариства Шевченка», «Пам'ятки